

2. Adam-Hernández A., Harteisen U. A Proposed Framework for Rural Resilience – How can peripheral village communities in Europe shape change? *AGER: Revista de Estudios sobre Despoblación y Desarrollo Rural (Journal of Depopulation and Rural Development Studies)*. 2019. № 28, P. 7–42. URL: <https://doi.org/10.4422/ager.2019.05>.
3. Cheol-Joo Ch. A Workable Framework or a Fuzzy Concept? The Regional Resilience Approach to the Evolution and Adaptability of Regional Economies. *World Technopolis Review*. 2014. Vol. 3. Iss. 2. P. 66–77. <https://doi.org/10.7165/wtr2014.3.2.66>.
4. Cinderby S., Haq G., Cambridge H., Lock K. Practical Action to Build Community Resilience – The Good Life Initiative in New Earswick. Joseph Rowntree Foundation: York. UK, 2014. 74 p. DOI: <https://doi.org/10.13140/RG.2.1.4126.9609>.
5. De Iuliisa M., Kammouhb O., Cimellaroa G. P. Measuring and improving community resilience: A fuzzy logic approach. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. 2022. Vol.78. 103118. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2022.103118>.
6. Norris F. H., Stevens S. P., Pfefferbaum B., Wyche K. F., Pfefferbaum R. L. Community Resilience as a Metaphor, Theory, Set of Capacities and Strategy for Disaster Readiness. *American Journal of Community Psychology*. 2008. Vol. 41, Iss. 1–2, P. 127–150. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10464-007-9156-6>.
7. Rural Europe Takes Action. For Resilience and Peace – Political Action Now! *ARC2020*. May 31, 2022. URL: <https://www.arc2020.eu/rural-europe-takes-action-for-resilience-and-peace-political-action-now/>.
8. Six Foundations for Community Resilience. *Resilience*. URL: <https://www.resilience.org/six-foundations-for-community-resilience>.
9. Steiner A. Markantoni M. Unpacking Community Resilience through Capacity for Change. *Community Development Journal*. 2013. Vol. 49. Iss. 3, P. 407–425. DOI: <https://doi.org/10.1093/cdj/bst042>.
10. Steiner A., Atterton, J. Exploring the Contribution of Rural Enterprises to Local Resilience. *Journal of Rural Studies*. 2015. Vol. 40, P. 30–45. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2015.05.004>.
11. Voinescu R. Recovery and Resilience in The European Rural Areas. Response Measures In The Context Of The Covid-19 Pandemic. *Euroinfo, Institute for World Economy, Romanian Academy*. 2021. Vol. 5(4). P. 46–60. URL: <https://ideas.repec.org/a/iem/eurinf/v5y2021i4p46-60.html>.

Ганна МЕРКОТУН

*аспірантка кафедри державного управління
і місцевого самоврядування,
НТУ «Дніпровська Політехніка»*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО ВРЯДУВАННЯ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Євроінтеграційні прагнення нашої країни обумовлюють необхідність детального аналізу функціонування всіх напрямів врядування в Європейському Союзі. Особливої уваги потребує економічне врядування в Європейському Союзі, адже саме воно є одним із визначальних чинників успішності функціонування економік країн-членів та співдружності в цілому.

На думку американського економіста А. Діксіта, економічне врядування складається з процесів (у рамках формальних і неформальних інститутів), які підтримують економічну діяльність і трансакції шляхом захисту прав власності, забезпечення виконання контрактів та реалізації колективних дій для забезпечення відповідних фізичної, інституційної та організаційної інфраструктур [6].

Український науковець О. Кілієвич під поняттям «економічне врядування» розуміє «врядування (тобто здійснення політичних, економічних та адміністративних повноважень для управління справами країни) в економічній сфері». У сфері економічного врядування досліджується функціонування і розвиток різних інститутів [3, с. 43].

Економічне врядування ЄС Н. Рудік визначає як систему інститутів та процедур, створених для досягнення цілей ЄС в економічній сфері, а саме координації економічних політик держав-членів для сприяння економічному та соціальному прогресу ЄС та його громадян [5, с. 49].

Початком створення економічного врядування ЄС слід вважати підписання 7 лютого 1992 р. «Договору про Європейський Союз» (Маастрихтський договір), що вступив в законну силу в листопаді 1993 р. Маастрихтський договір визначив основні цілі ЄС, маючи на увазі забезпечення більшої згуртованості народів і держав, що його утворюють. Маастрихтським договором передбачено забезпечення економічного і соціального прогресу шляхом створення простору без внутрішніх кордонів, створення вищої форми економічної інтеграції держав – Економічного і монетарного союзу, що характеризується введенням єдиної грошової одиниці (євро) та проведенням скоординованої економічної політики. Маастрихтський договір обмежив державний дефіцит та рівень державного боргу країн-членів до 3 % та 60 % ВВП відповідно. Було визначено, що державам-членам належить вважати свої економічні політики предметом спільного інтересу та координувати їх у рамках Ради ЄС, тобто на міждержавному рівні [1].

З метою гарантування дотримання державами-членами ЄС, які є учасниками Економічного та монетарного союзу, бюджетної дисципліни після впровадження єдиної валюти прийнято Пакт про стабільність і зростання (Stability and Growth Pact), що є обов'язковою дипломатичною угодою між державами-членами ЄС. Пакт про стабільність і зростання складається з резолюції Європейської Ради, ухваленої 17 червня 1997 р. в Амстердамі, та двох постанов Ради міністрів від 7 липня 1997 р., що описують технічні деталі домовленостей стосовно нагляду за бюджетом, координації економічних політик і штрафних санкцій у разі порушення бюджетної дисципліни [2]. У резолюції Амстердамської Європейської Ради три сторони – держави-члени, Європейська Комісія та Рада ЄС взяли на себе зобов'язання повною мірою виконувати домовленості щодо нагляду за бюджетом і дотримання бюджетної дисципліни. Пакт про стабільність і зростання надав право Європейській Комісії застосовувати покарання до держави-учасниці, що не доклала достатньо зусиль для дотримання передбачених меж бюджетного дефіциту (3 %). Спершу покарання передбачає безвідсотковий внесок на користь ЄС (у формі безпроцентного депозиту), проте, якщо протягом двох років надмірний дефіцит державного бюджету не ліквідовано, на таку державу може бути накладений штраф (максимальний розмір штрафу – 0,5 % ВВП). Водночас чітких правил щодо цих покарань немає, тож їх застосування чи незастосування залишається на розсуд Європейської Ради. Таким чином, Пакт про стабільність і зростання – це сукупність фіскальних правил, призначених для запобігання країнам ЄС витратити кошти понад їх можливості. Для досягнення цієї мети застосовується набір фіскальних правил для обмеження бюджетного дефіциту та боргу щодо ВВП.

Із часу прийняття у 1997 р. до Пакту про стабільність і зростання неодноразово вносилися зміни, що обумовлені, зокрема, світовою економічною та фінансовою кризою на початку 2000-х рр. Так, внесені у 2005 р. поправки (акцентовано на структурних фіскальних зусиллях з метою врахування впливу економічного циклу на державні фінанси), дозволяють враховувати економічне та бюджетне становище конкретної держави, а також актуальні ризики для держав-членів (старіння населення, міграція тощо).

У 2009 р. було ухвалене рішення про створення нової наднаціональної архітектури нагляду та контролю за фінансовими ринками ЄС, основу яких мали складати Європейська Рада аналізу системних ризиків (European Systemic Risk Board (ESRB)) та Європейська система фінансових контролерів (European System of Financial Supervisors (ESFS)). Головним завданням цих інституцій є нагляд за діяльністю банків, фінансових і страхових компаній, пенсійних фондів. Рішення цих інституцій мають рекомендаційний характер [4].

З метою подолання наслідків економічної та фінансової кризи, ЄС вжив низку заходів для посилення свого економічного врядування та нагляду, ключовими із яких є законодавчі пакети: «шість пакетів» (2011 р.) та «два пакета» (2013 р.). У грудні 2011 р. набув чинності посилений Пакт про стабільність і зростання, до якого був уміщений новий набір правил економічного та фіскального нагляду, що було найбільш комплексним посиленням економічного врядування в ЄС та євроні з часу заснування Економічного та монетарного союзу. [5, с. 51].

У 2011 р. створено Об'єднаний комітет європейських наглядових органів (Joint Committee of the European Supervisory Authorities) з метою побудови системи європейського банківського нагляду та здійснення наглядової практики на рівні ЄС. Із 2012 р. Європейський центральний банк став виконувати функції щодо нагляду за банками в ЄС. Європейський центральний банк радить національним державам та наддержавним органам щодо господарчої оцінки ухвали законів та інших правових норм ЄС, а також висловлює свою думку щодо грошової та цінової політики відповідним органам.

Наступний важливий крок у розбудові економічного врядування в ЄС було здійснено 2 березня 2012 р., коли 25 із 27 держав-членів підписали «Договір про стабільність, координацію і управління в економічному і валютному союзі» [8] і таким чином створили фіскальний союз. Метою цього договору (відомого під назвою Бюджетний/Фіскальний Пакт), є забезпечення фінансової дисципліни та подолання боргової кризи в регіоні. Головним положенням цього Договору є зобов'язання держав-підписантів прийняти на національному рівні правила щодо обмеження їхнього структурного дефіциту до 0,5 % ВВП. Суд ЄС відповідно до звернення може винести рішення щодо відповідності національного законодавства країн взятим на себе зобов'язанням і у випадку виявлення порушення – накласти максимальний штраф у розмірі 0,1 % ВВП. Більш дієвим інструментом примусу держави дотримуватись взятих на себе зобов'язань вважається положення про те, що держави-порушники будуть позбавлені можливості отримувати допомогу від Європейського стабілізаційного механізму [4].

Реформа 2013 р. «два пакета» запровадила спеціальні процедури нагляду та моніторингу для держав-членів єврозони з урахуванням потенційного «переливу» негативних наслідків в рамках Економічного та монетарного союзу і створила основу для роботи з державами-членами, які зазнають труднощів з фінансовою стабільністю або відчують загрози для неї, отримують фінансову допомогу або, навпаки, виходять із програми фінансової допомоги. Дана реформа ще більше зміцнила бюджетну координацію в межах єврозони за допомогою багатосторонньої оцінки бюджетних планів держав-членів, які дотримуються загального бюджетного графіку, та посилила нагляд за державами-членами єврозони, які мають надмірний дефіцит бюджету.

Створення Європейського банківського союзу в 2014 р. знаменувало собою поглиблення європейської фінансової інтеграції та зміну архітектури європейської банківської системи. Ключовими складовими Європейського банківського союзу є такі п'ять елементів: єдине зведення правил для банків (регулювання); єдина структура банківського нагляду (нагляд); єдиний механізм рефінансування банків за рахунок зборів із самого банківського сектора; єдина система захисту депозитів; єдиний механізм тимчасової бюджетної підтримки [7].

Отже, структура економічного врядування ЄС не є статичною, поява нових економічних викликів та досвід практичного впровадження існуючих систем врядування детермінує внесення відповідних змін. Економічне врядування в ЄС посилюється і вдосконалюється, розвиваючись в контексті історичних подій та викликів сучасності. Нині ЄС, у рамках політики розширення, висуває суворі вимоги до держав-кандидатів та потенційних кандидатів на вступ щодо розбудови на національному рівні економічного врядування.

Список використаної літератури

1. Договір про Європейський Союз. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029#Text.
2. Європейський Союз у XXI столітті: функціонування та розвиток: монографія / за заг. ред. В. С. Загорського, О. Я. Красівського. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. 632 с.
3. Кілієвич О. І. Економічне врядування. *Публічне управління*: термінолог. словник / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ: НАДУ, 2018. С. 43.
4. Кризові явища в єврозоні та їх вплив на політичні трансформації в ЄС: аналітична записка URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosini/krizovi-yavischa-v-evrozoni-ta-ikh-vpliv-na-politichni>.
5. Рудік Н. М. Економічне врядування в ЄС: розбудова в контексті сучасних викликів. *Державне управління та місцеве самоврядування*: зб. наук. пр. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2020. Вип. 4 (47). С. 49–57.

6. Dixit A. Governance Institutions and Economic Activity. URL: https://www.princeton.edu/~dixitak/home/PresAd_F1.pdf

7. Single Supervisory Mechanism. URL: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/thessm/html/index.en.html>

8. Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union. URL: http://european-council.europa.eu/media/639235/st00tscg26_en12.pdf.

Любов МОЇСЕСВА
аспірантка

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

На початку XXI ст. можна спостерігати важливі зрушення щодо ключових концепцій соціальної політики в Європі. Мережа соціального захисту, побудована в золотих 1960-х роках, потребує ремонту. Нерівність у доступі до медичної допомоги та щодо важливих показників здоров'я навряд чи торкнулася протягом чотирьох десятиліть держави загального добробуту [1].

Зараз вводяться більш цільові програми охорони здоров'я, зокрема програми компенсації захворювань. Акцент на самосвідомості пацієнтів покликаний зменшити невідбиркове використання ресурсів охорони здоров'я на тлі самонехтування. Все частіше загальний доступ і загальне охоплення зменшуються і визначаються як основне право на послуги, а економічна ефективність стає важливим лакмусовим папірцем для охоплення препаратів, процедур і технологій охорони здоров'я. Розподіл витрат і необхідне додаткове страхування є додатковими механізмами для зберігання основних прав.

Стимування державного дефіциту є новим пріоритетом, до якого повинні прагнути охорона здоров'я, освіта та інші програми держави загального добробуту.

Увага до профілактики в нинішніх реформах визнає альтернативні витрати на скринінг і програми в стилі життя. Збільшення медичних витрат, які програми профілактики захворювань, як правило, генерують після цього, визнається все частіше [2].

Однією з найбільш фундаментальних подій, що змінюють ландшафт надання медичної допомоги в Європі, є поступова, але постійна консолідація різних типів багатооб'єднаних організацій та мереж у прагненні до ефективності. Встановлюються різні конфігурації. Вони варіюються між вільними угодами про співпрацю в певних областях між незалежними установами до повного злиття та корпоративної реструктуризації. Прагнення до повного спектру інтегрованих послуг і очікування економії на масштабі при більш професійних системах управління є основними силами, які сприяють виникненню консорціумів охорони здоров'я в Європі, розвиток яких прийшов пізніше, ніж це було в США. Ряд урядів використовують економічні стимули, щоб перешкоджати подальшому існуванню малих і навіть середніх інститутів. Вони також намагаються нав'язати скорочення загальної пропускну здатності ліжок об'єднання установ.

Децентралізація прийняття управлінських рішень та конкурентні контракти з постачальниками медичних послуг з вірою в те, що «невидима рука» створить підвищену ефективність у реформах Нідерландів та Великобританії. У зворотному напрямку, моніторинг використання всіх клінічних процедур, пов'язаних з фінансовими штрафами за порушення попередньо встановлених керівних принципів практики, вводять дорогі мікрорегуляції як важку «видиму руку» в економіці охорони здоров'я медичних культур, таких як у Бельгії, Франції та Німеччині, які традиційно схилиються до клінічної автономії [3].

Якість медичної допомоги та необхідність зробити систематичне забезпечення якості обов'язковими стали центральними питаннями в політичних маніфестах, заявах про політику в галузі охорони здоров'я та актах реформи охорони здоров'я. Синергізм факторів сприяє цьому акценту на якості догляду. Більш широкі події в суспільстві в цілому загострюють питання якості медичної допомоги в Європі. Якість виникла як критичний аспект продуктів, послуг та різних середовищ, з якими люди взаємодіють, включаючи якість власного життя. Якість стала